

Veteraneninstituut

Jaarverslag 2016

Voorwoord

2016 was met de evaluatie van het veteranenbeleid een bijzonder jaar, maar kreeg een verdrietig slot.

Het jaar eindigde met het overlijden van luitenant-generaal b.d. Ted Meines, ere-voorzitter van het Veteranen Platform en boegbeeld der veteranen. Wij zullen hem missen, maar laten ons ook in de toekomst inspireren door zijn bewogen oproep "elkaar te blijven vasthouden".

Aan die oproep hebben we in 2016 zonder meer gehoor gegeven.

Wie dat als geen ander deed zijn onze 400 vrijwilligers, veelal zelf veteraan. Zij waren niet alleen andere veteranen van dienst, maar zetten zich ook enthousiast in om de band tussen veteranen en samenleving te versterken. Chapeau! Het belang van 'elkaar vasthouden', hebben we ook op luchtige wijze onderstreept met de geslaagde actie 'een vaatje vol maatjes'. Tijdens de Nederlandse Veteranendag konden wij duizenden veteranen en hun 'maatje' op het Malieveld een gratis Hollandse Nieuwe serveren. Deze veteranen gingen op de foto en al deze foto's werden met bijgeschreven groet samen met een vaatje haring naar onze militairen in Mali gestuurd. Dat is 'elkaar vasthouden' over duizenden kilometers! 'Elkaar vasthouden' was en blijft ons motto. Soms moet je echter loslaten. Zo namen wij na zeven mooie jaren met pijn in ons hart afscheid van onze directeur, kapitein-ter-zee der administratie b.d. Frank Marcus. Onder zijn gedreven leiding maakte het Vi grote stappen voorwaarts. We hebben Frank node laten gaan, maar hebben vol vertrouwen zijn opvolger, kolonel der Jagers Ludy de Vos, in ons midden opgenomen. Ik ben er van overtuigd dat Ludy het succesvolle werk van Frank op eigen wijze zal voortzetten en ervoor zal zorgen dat we elkaar in Veteranenland blijven vasthouden!

Drs. Gerrit Valk,
Voorzitter

Jaarverslag 2016

Inhoud

1. Veteraneninstituut en de veteranenpas	3
2. Veteranenloket	6
3. Veteraan in de Klas	7
4. Vrijheid. Powered by veteranen.	10
5. Veteranendagen	13
6. Social media	14
7. Interviewcollectie Nederlandse Veteranen	15
8. Weer terug... en dan?	16
9. Kennis en onderzoek	17
10. Werkzaamheden voor Defensie	20
11. Personeel	21
12. Financiën	22
Controleverklaring accountant	24
Nawoord	25

Klik op een hoofdstuk

1.

Veteraneninstituut

en de veteranenpas

Veteraneninstituut (Vi)

Veteranen verdienen maatschappelijke erkenning en waardering. Wij zetten ons hiervoor in. Ook verwerven en delen wij kennis over onderwerpen die voor veteranen van belang zijn en bevorderen wij wetenschappelijk onderzoek hiernaar. Tot slot bieden wij veteranen, dienstslachtoffers en hun gezinsleden via het Veteranenloket toegang tot zorg en dienstverlening.

Veteranen... wie zijn dat precies?

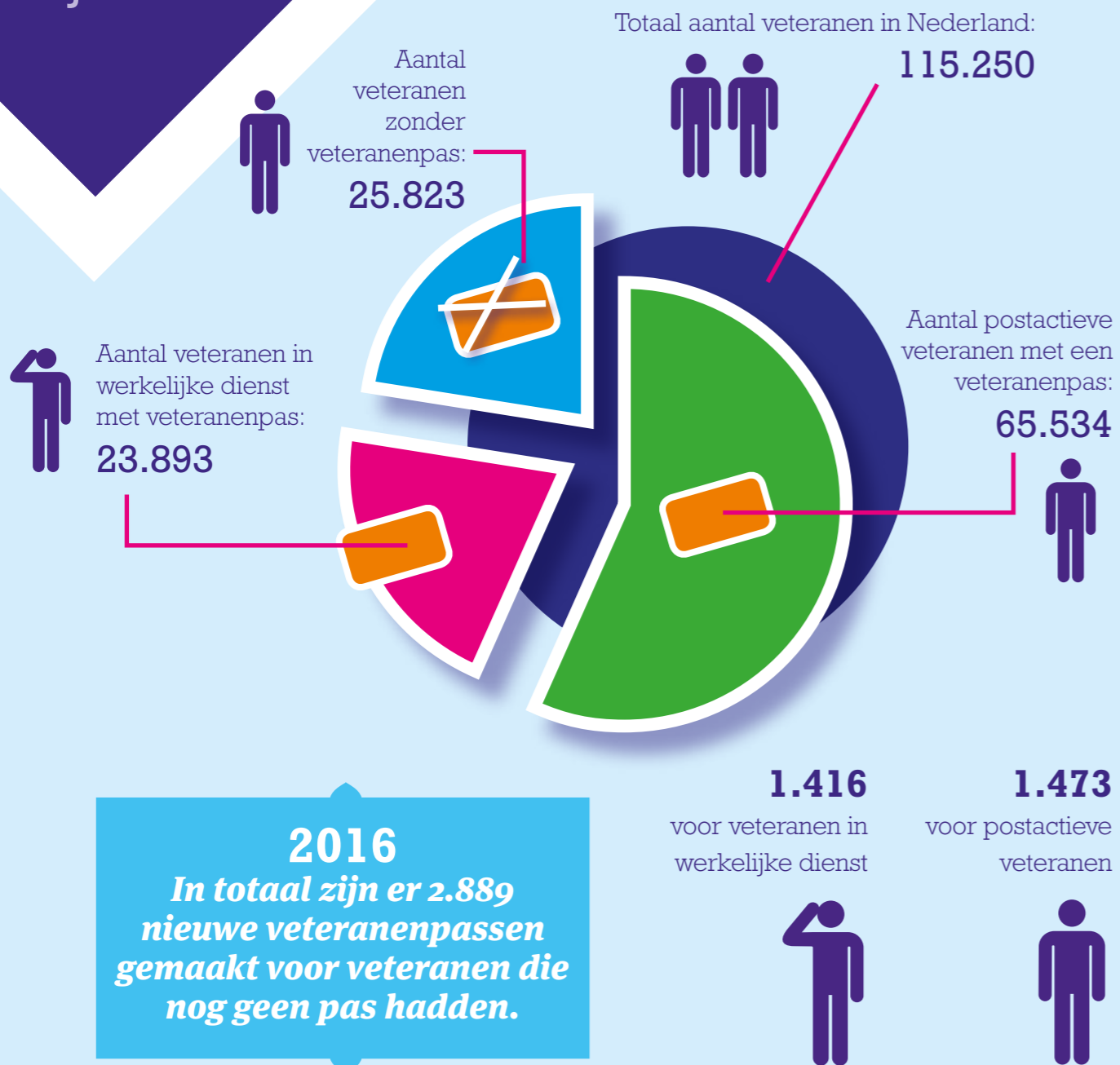
“Veteranen zijn alle (ex-)militairen met de Nederlandse nationaliteit die het Koninkrijk dienden in oorlogsomstandigheden of daarmee overeenkomende situaties, zoals vredesmissies in internationaal verband.”

Veteranenpas

Alle veteranen hebben recht op de veteranenpas. Het Vi verstrekt deze pas. Veteranenpashouders ontvangen gratis het maandblad Checkpoint en twee treinkaartjes per jaar (voor postactieve veteranen). Ook ontvangen veteranen op vertoon van de pas tal van kortingen. Sinds 2016 staan deze overzichtelijk in een mobiele app en een website www.veteranenpasvoordeel.nl.

Jaarlijks licht het Vi enkele bijzondere acties uit. Zo was er gratis haring op het Malieveld op de Nederlandse Veteranendag. Veteranen ontvingen dit jaar 40 procent korting bij deelname aan Mud Masters eind september en konden zij in november gratis naar de première van de film Hacksaw Ridge.

Feiten en cijfers

2016
In totaal zijn er 2.889 nieuwe veteranenpassen gemaakt voor veteranen die nog geen pas hadden.

Veteranen en de veteranenpas 2016

Veteranen met pas lezen gratis de Checkpoint

Veteranen in dienst lezen de Checkpoint digitaal

Postactieve veteranen lezen de Checkpoint in gedrukte vorm

Checkpointthema's

Jan./febr.:	(Klein) kinderen	Juli/augustus:	Passie voor sport
Maart:	Europese missies	September:	Regenboogveteranen
April:	Poolse bevrijders	Oktober:	Weer terug... en dan?
Mei:	Herdenken en vieren	November:	Strijd en geweld in Indië
Juni:	Brothers in arms	December:	Kijkje in de keuken

NS dagkaartenverantwoording 2016

Totaal ingekocht 38.200	Evenementen
Uitgegeven algemeen vervoer: 22.485	Herdenking Wageningen (defilanten) : 1.000
Uitgegeven evenementenkaarten: 17.541	KM Veteranendag : 3.400
Totaal uitgegeven NS-dagkaarten: 40.026	Nederlandse Veteranendag : 6.467
	V.O.K.S. Vereniging Oud Korea Strijders : 65
	Herdenking Roermond : 4.258
	KLu Veteranendag : 1.115
	KMar Veteranendag : 431
	Herdenking Commandostichting : 435
	11 LMB AASLT "7 DECEMBER" : 200
	Herdenking 4 mei (VP) : 100
	Erecoloir (Prinsjesdag VP) : 70
	Uitgegeven dagkaarten evenementen: :17.541
Totaal uitgegeven	
NS-dagkaarten: 40.026 <i>(meer uitgegeven dan ingekocht, dit ligt aan ongebruikte kaarten)</i>	

2.

Veteranenloket

Via het Veteranenloket krijgen veteranen en hun relaties en militaire oorlogs- en diensslachtoffers toegang tot diensten, zorg, materiële ondersteuning en informatie. Het loket is uitgegroeid tot een breed bekende en volwaardige toegangspoort.

De toestroom van nieuwe cliënten leidde bij het Veteranenloket tot problemen met de capaciteit. Defensie stemde daarom in 2016 in met een kleine uitbreiding van het aantal zorgcoördinatoren gedetacheerd vanuit het ABP.

Daarnaast nam het Veteranenloket tal van beheersmaatregelen om de werkdruk te verlichten en een grotere groep cliënten te kunnen bedienen. De beheersmaatregelen betreffen voornamelijk de interne bedrijfsvoering. Het capaciteitsprobleem is echter niet van de ene op andere dag opgelost. Er is inmiddels een wachtlijst op het gebied van de materiële hulpvragen en deze zal nog enige tijd nodig zijn. Alle urgente materiële hulpvragen zijn uiteraard met voorrang opgepakt.

In 2016 werd de eerste evaluatie van het Veteranenloket afgerond. Hieruit blijkt dat de samenwerkende partijen zien dat de toegang tot zorg- en dienstverlening daadwerkelijk is verbeterd. De monitoring van het zorgproces bij zowel materiële als immateriële hulpvragen is beter geborgd.

Ook de gebruikers van het Veteranenloket is naar hun ervaringen gevraagd. Zij gaven aan tevreden te zijn over het contact met het Veteranenloket bij zorg- en dienstverleningsvragen. Ook de rol van het Veteranenloket bij de afhandeling van de daadwerkelijke hulpvraag wordt als positief ervaren. Uit de evaluatie kwamen, ondanks deze positieve bevindingen, zo'n 30 verbeterpunten voort. Hiervan is ondertussen de helft opgepakt en in overleg met de betrokken partijen gerealiseerd. De helft van de verbeterpunten is nog in behandeling. De Stuurgroep Veteranenloket bewaakt de voortgang en afhandeling van deze verbeterpunten.

Toegang tot diensten

Aantal telefoontjes

2014 (14 juni t/m december): **5.500**
2016: **24.000**

Verder zien we een stijgend aantal inkomende mails en verzoeken via 'mijn Vi', een speciaal beveiligd deel van de Vi-website waar veteranen digitaal de dienstverlening kunnen regelen met het Vi.

Bij oprichting op 14 juni 2014:
800 Zorgcliënten

Eind 2016:
2.000 Zorgcliënten

Het Veteranen Portaal

In 2016 is een verkenning uitgevoerd naar het nut en de toepasbaarheid van een persoonlijk gezondheidsdossier voor veteranen met een zorgvraag. Op basis van dit onderzoek is besloten om dit in te voeren. Het Veteranen Portaal wordt het persoonlijk dossier van de veteraan en biedt de mogelijkheid om beveiligd te communiceren via chat / mail / beeldbellen met bijvoorbeeld hun maatschappelijk werker of zorgcoördinator. In het dossier is de mogelijkheid aanwezig om persoonlijke documenten te bewaren en te delen, met wie hij / zij wil. Het portaal gaat apps aanbieden om herstel te ondersteunen of snel declaraties te kunnen indienen en geeft informatie over het zorgtraject of behandeling.

Veteranenloket

Klik op mij!

Caseload

(veteranen/ MOD-ers/relaties met een hulpvraag die worden begeleid door het Veteranenloket)

Zelfhulptest

In 2016 ging een anonieme zelfhulptest live op de website van het Veteranenloket. Door de test in te vullen krijgt de cliënt terugkoppeling over de ernst van zijn of haar klachten. De test heeft tot doel om bij cliënten vroeg te signaleren of klachten ernstig/langdurig zijn. Het geeft eveneens psycho-educatie. Als de cliënt in de zelfhulptest veel klachten rapporteert, wordt hem de vraag voorgelegd of hij zijn klachten wil bespreken met een deskundige. Bij een positief antwoord, moet hij een telefoonnummer invullen en gaat er een mailtje naar info@veteranenloket en wordt er contact opgenomen.

3.

Veteraan in de Klas

Een recordaantal leerlingen bereikt, grote professionaliseringslag uitgevoerd onder de gastsprekers en processen geoptimaliseerd. Om meerdere redenen was 2016 voor het educatieve programma Veteraan in de Klas een succesvol jaar.

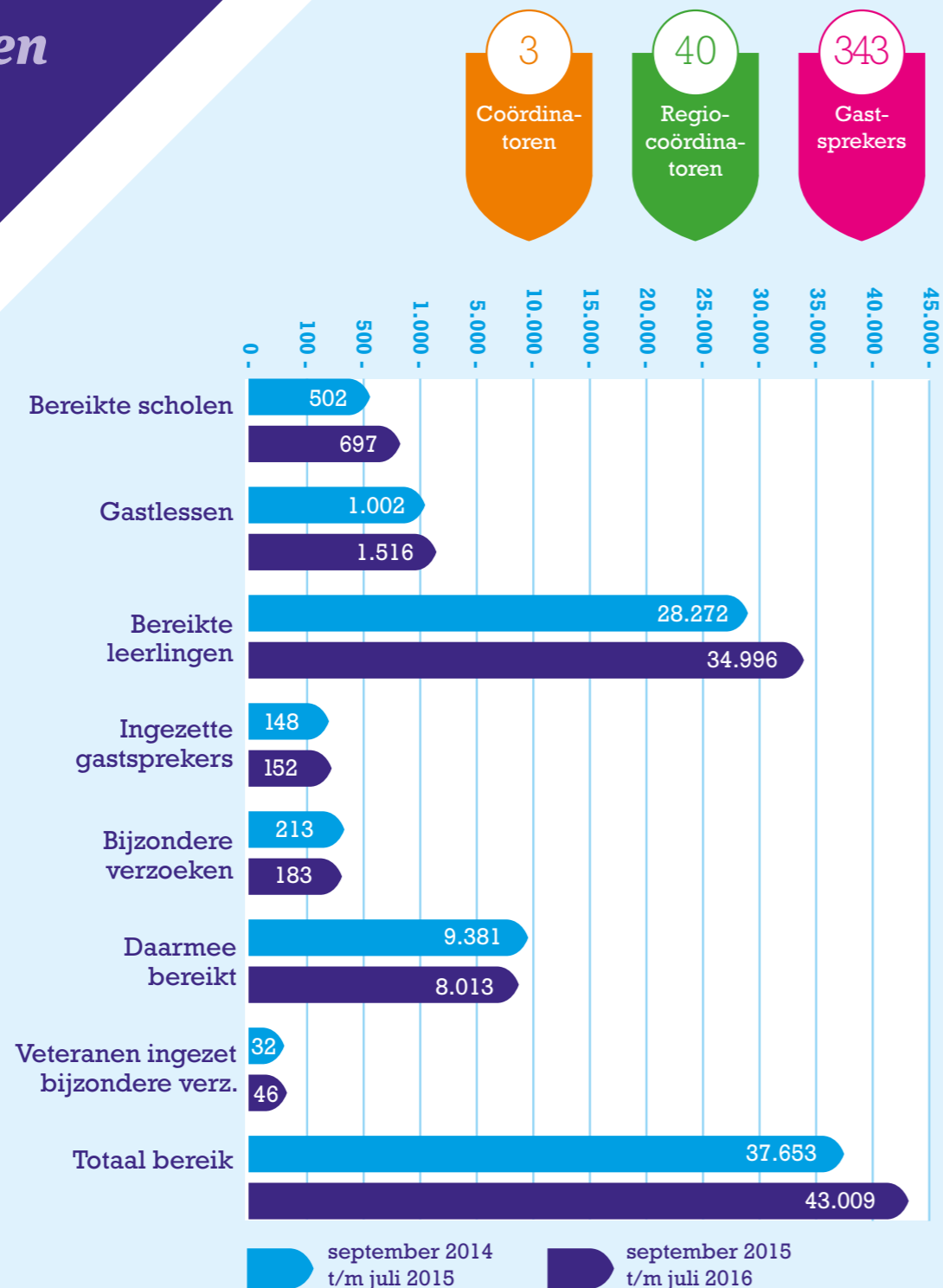
Het Vi voert sinds 2005 het educatieve programma Veteraan in de Klas (VidK) uit in samenwerking met het Nationaal Comité Veteranendag. Namens het programma bezoeken veteranen scholen en spreken met leerlingen over hun inzet tijdens uiteenlopende oorlogen en vredesmissies. De bemiddeling tussen de belangstellende scholen en gastsprekers gebeurt zoveel als mogelijk door vrijwillige regiocoördinatoren.

Professionalisering gastsprekers

Om de kwaliteit van de lessen te kunnen waarborgen, lag dit jaar de focus onder andere op het verbeteren van de kwaliteit en structuur van het programma. Om de kwaliteit te bewaken is een stappenplan opgezet. Voordat een veteraan daadwerkelijk voor de klas staat, moet hij of zij een document lezen met korte uitleg over het programma en de rol van de gastspreker; een contactmoment onderhouden met de P&O manager of een coördinator van VidK; besluiten of hij of zij dit echt wil en kan en zich inschrijven als gastspreker. Na dit gesprek beoordeelt het Vi of de persoon in kwestie geschikt is als gastspreker en kan de veteraan zich inschrijven. Daarna volgt de gastspreker een door het Vi verzorgde gastsprekerstraining en overhandigt hij/zij aan het Vi een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Feiten en cijfers

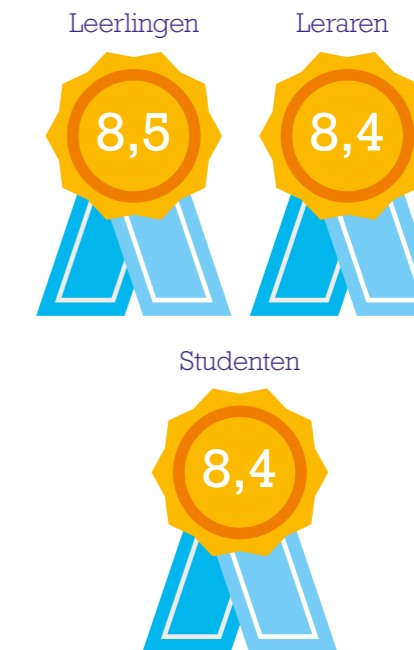
Veteraan in de Klas

Kwaliteit van de gastles

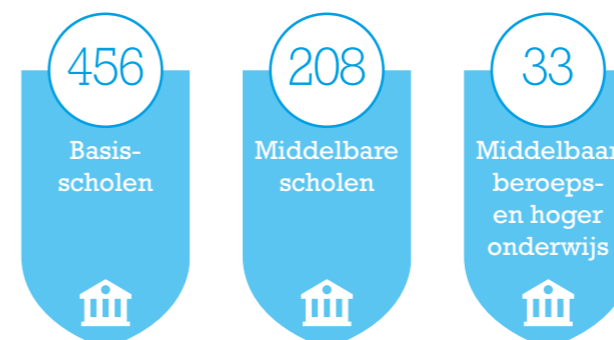
Om de kwaliteit op peil te houden, ook wanneer iemand al gastspreker is, is een opleidingsgids met aanvullende trainingen/workshops gemaakt. Daarmee kunnen gastsprekers zich verder ontwikkelen en nog beter aansluiten bij de wensen van het onderwijs.

Ten behoeve van dit laatste is ook het Educatief Arsenal in samenwerking met Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) vernieuwd, evenals het dilemma programma 'Wat zou jij beslissen?'. Dit is tevens uitgebreid met een scenario over de antipiraterij-missie.

Rapportcijfer gastlessen schooljaar 2015-2016

Veteranen bezochten...

“Ik heb geleerd dat door samenwerken men vrede kan sluiten.”

Leerling klas 1 VMBO Rotterdam

Feiten en cijfers

“De veteraan wist de kinderen te boeien. Dat vind ik knap!”

Leerkracht groep 8 uit Putten

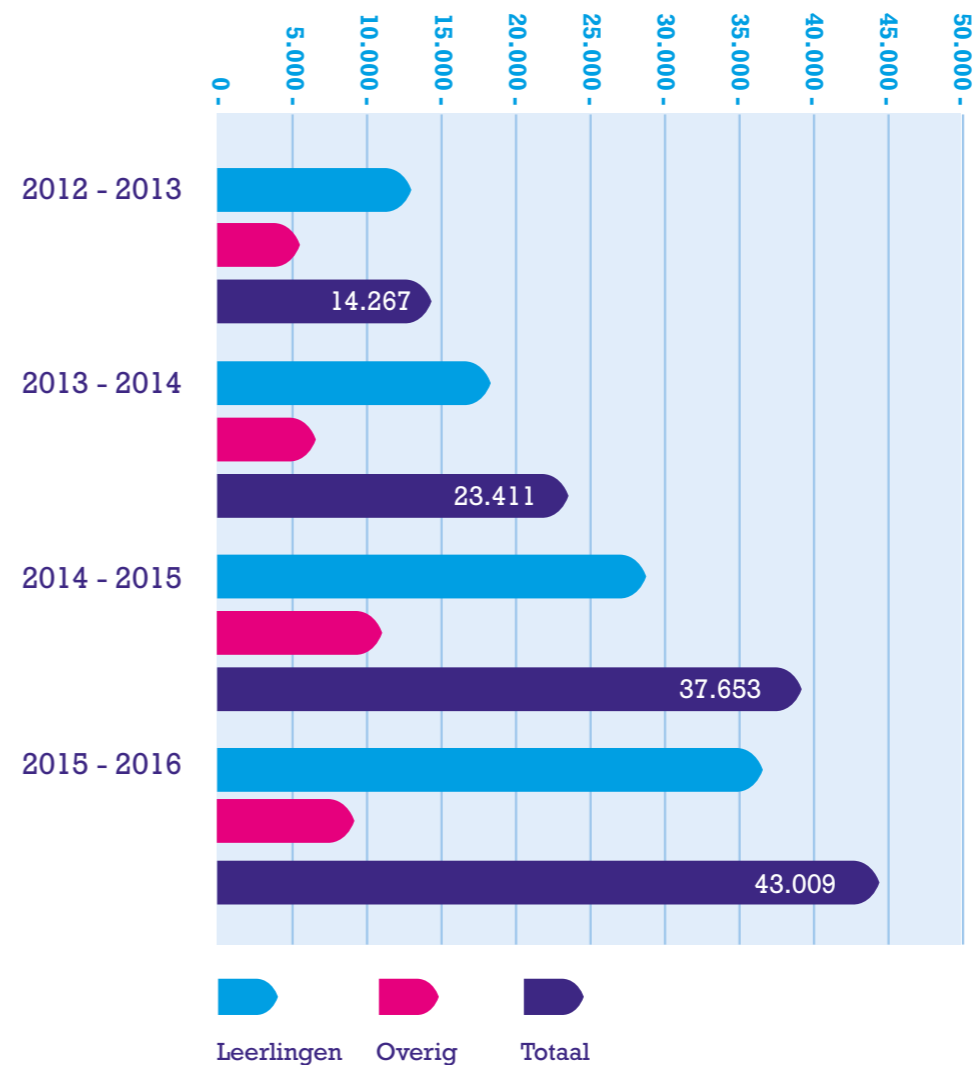
Processen optimaliseren

Alle communicatie en administratie rondom een gastles liep aanvankelijk via e-mail, telefoon en Excelbestanden. Om de processen beter met elkaar te verbinden is dit schooljaar hard gewerkt aan een nieuw planningssysteem: Helios.

Uiteraard zijn bij de ontwikkeling hiervan ook vrijwilligers betrokken. In het schooljaar 2017-2018 wordt dit systeem in gebruik genomen.

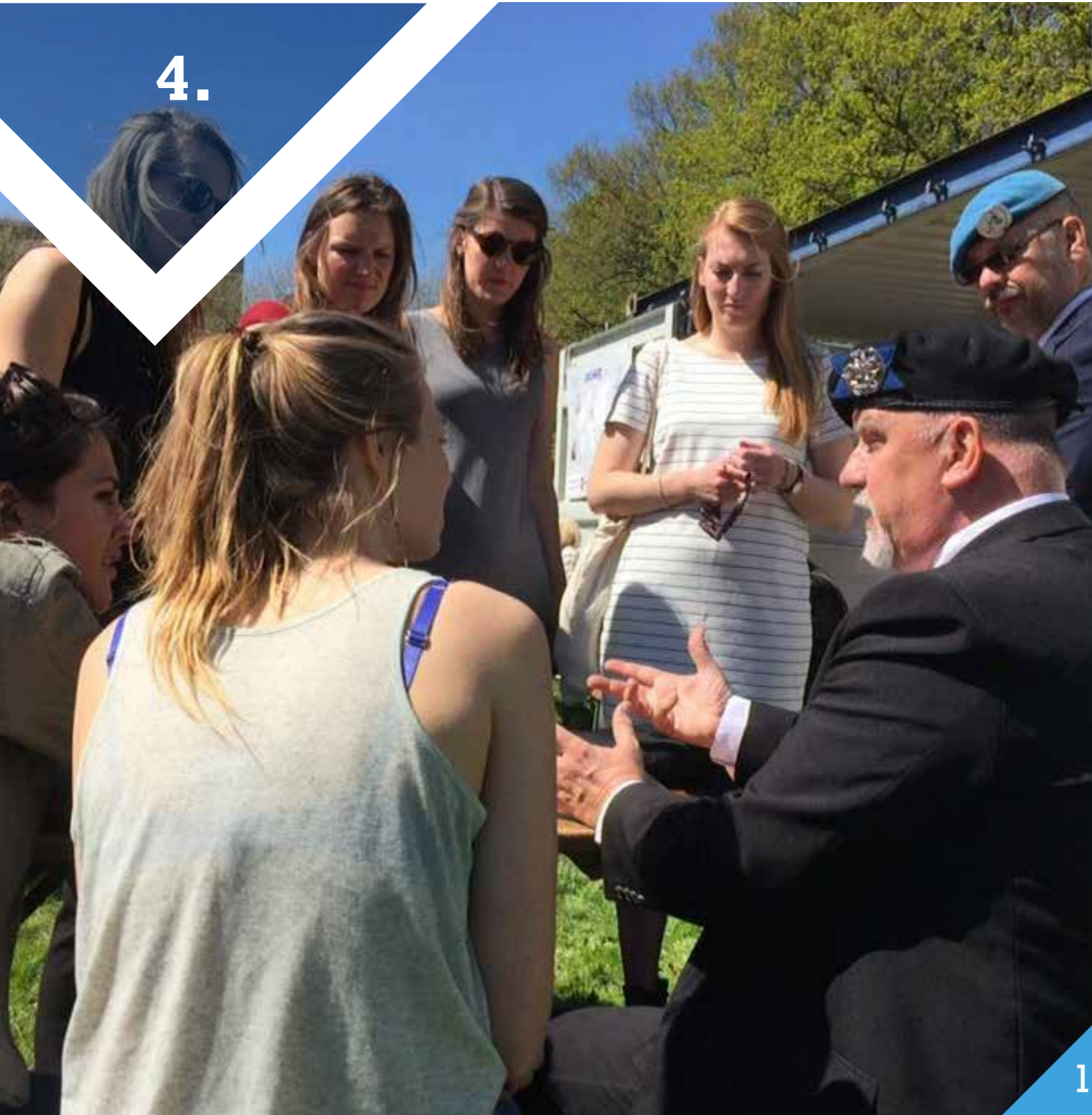

Veteraan in de Klas

Recordaantal leerlingen bereikt!

4.

Vrijheid

Powered by veteranen

Van half april tot en met 5 mei brachten wij onder de noemer 'Vrijheid. Powered by veteranen.' onder de aandacht dat veteranen een aanzienlijke bijdrage leverden aan het tot stand komen en in stand houden van vrijheid wereldwijd.

Wat is vrijheid? Hoe is het om te werken in een land waar geen of beperkte vrijheid is? Veteranen deelden in filmpjes en verhalen in (lokale) media over hun relatie met vrijheid.

Op 4 mei stond er tijdens de Nationale Herdenking ook in 2016 een erecouloir met militairen en veteranen op de Dam. De organisatie van het deel met veteranen ging wederom in nauwe samenwerking met het Veteranen Platform en het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

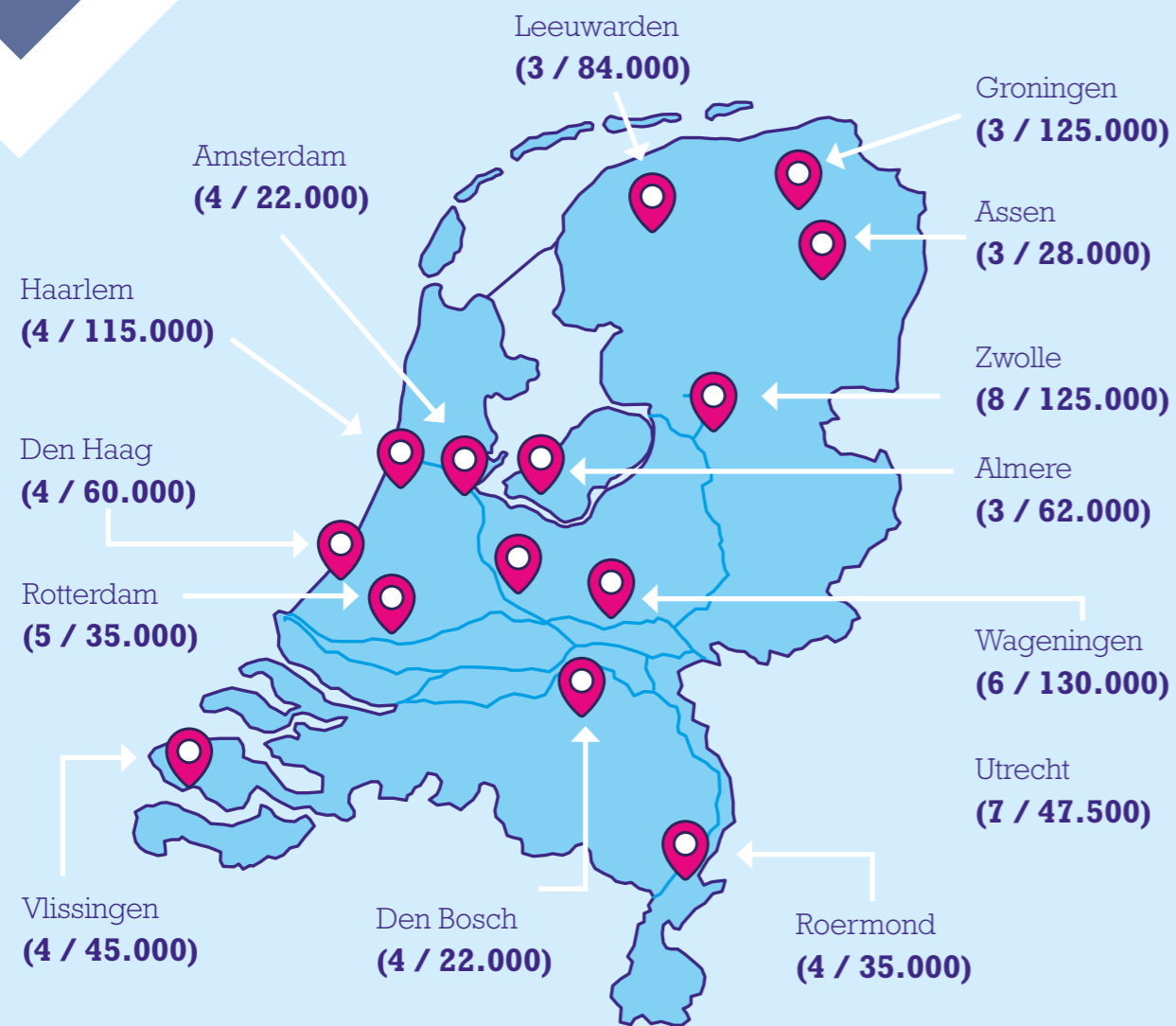
Op 5 mei gingen veteranen op alle veertien bevrijdingsfestivals onder de noemer 'speeddaten met een veteraan' in gesprek met festivalbezoekers over het thema vrijheid.

***“Als je er in de praktijk hebt gestaan,
hebt gezien en gevoeld,
dan weet je wat het belang van
echte vrijheid is.”***

Thamara Batenburg, tussen 1997 en 1999
uitgezonden naar Bosnië, Macedonië en Kosovo

De speeddate

Aantal speeddaters /
aantal festivalbezoekers

Bron bezoekersaantallen: Nationaal Comité 4 en 5 mei

Vrijheid

Powered by veteranen

Speeddaten in de media

Lisette, Sandra en Loes: drie jonge bezoekers van het Bevrijdingsfestival in Den Bosch. Ze komen voor de muziek en de gezelligheid, maar voor het zover is, houden ze halt bij de tent van het Veteraneninstituut.

Speeddaten op Bevrijdingsfestival Den Haag.

Speeddater Rob Hunnago in gesprek met Den Haag Direct.

Bij het 'Bevrijdingsfestival in het Amsterdamse Westerpark staan festivalbezoekers stil bij de essentie van Bevrijdingsdag. "Vrijheid is niet vanzelfsprekend en daar zouden meer mensen bij na moeten denken", vindt een bezoeker.

5.

Scheveningen 14 juni 2016
Met een indrukwekkende entree haalden 2 mariniers en 2 veteranen met een militair voertuig het eerste vaatje op van de veiling.

Den Haag 25 juni 2016
Nederlandse Veteranendag! Veteranen happen massaal gratis Hollandse Nieuwe en laten een polaroid achter met een persoonlijke boodschap voor de maten in Mali.

Eindhoven 29 juni 2016
Het eerste vaatje Hollandse Nieuwe en het vaatje polaroidfoto's met persoonlijke boodschappen staan klaar voor vertrek op Eindhoven Airport.

Gao International Airport 30 juni 2016
De vaatjes komen aan op Gao International Airport. Op naar de eindbestemming: onze veteranen op Kamp Castor.

Kamp Castor 2 juli 2016
Ze zijn er! De welverdiende traktatie is aangekomen bij onze veteranen op Kamp Castor. Ook het vat foto's met persoonlijke berichten komt aan.

100 wildcards
*ter gelegenheid
v.d. honderdste editie van
de Nijmeegse vierdaagse*

Lokale Veteranendagen en vierdaagse

Lokale veteranendagen

Op 21 januari 2016 organiseerde het Vi in samenwerking met het Nationaal Comité Veteranendag een bijeenkomst voor vertegenwoordigers van gemeenten die de Veteranendag voor hun regio/gemeente organiseren. Daarnaast organiseerde de Kring voor Kabinetsmedewerkers op 3 november een bijeenkomst voor 150 kabinetsmedewerkers in het Nationaal Militair Museum. Het Vi leverde daar 8 jonge veteranen die met de kabinetsmedewerkers in gesprek gingen over de ideale lokale veteranendag.

Overzicht cijfers

Aantal aanvragen (voor adressen)
van gemeenten: **315**

Aantal adressen opgevraagd
van veteranen uit dienst: **64.562**

Aantal adressen opgevraagd
van veteranen in werkelijke dienst: **6.192**

70.754
*veteranen
ontvingen een
uitnodiging voor
een Lokale
Veteranendag*

De honderdste Nijmeegse Vierdaagse

Op 19 juli begonnen 120 veteranen onder de vlag van het Vi aan de Nijmeegse Vierdaagse. Omdat het de honderdste editie van de Vierdaagse was stelde het vfonds –sponsor van de Vierdaagse- honderd wild cards ter beschikking voor veteranen.

Hierdoor liep er dit jaar een recordaantal veteranen mee onder de vlag van het Vi. Medewerkers en vrijwilligers zorgden onderweg voor een versnapering en achteraf voor een drankje in een café.

6.

Facebook

Aantal likes op 1 januari 2016: **12.460**
 Aantal likes op 31 december 2016: **15.354**

Beste Facebookbericht:

Veteraan verrast nietsvermoedende restaurantbezoekers met gesprek over vrijheid. Hoe zou jij reageren?

Bereik: **83.332** personen
 441 likes, 32 reacties, 313 keer gedeeld

Twitter

volgers 1 januari 2016: **1.553**
 volgers 31 december 2016: **1.882**

LinkedIn

volgers op 1 januari 2016: **818**
 volgers op 31 december 2016: **1.020**
 Best bekeken post (17 november 2016)

Het Facebook- en LinkedIn bericht

Klik op mij!

Social media/web/app

Web

Website Veteraneninstituut

Aantal sessies in 2015: **328.017**
 Aantal sessies in 2016: **339.371**

App

In 2016 is de Vi-app gelanceerd.
 Meest gebruikte functies van de app zijn:

- 1. Diensten**
- 2. Agenda**
- 3. Nieuws**

Downloads app Veteraneninstituut:

Totaal aantal downloads van de app: **2.104**
 Downloads iOS: **766**
 Downloads Android: **1.306**
 Downloads Windows: **32**

Kerstactie

695 kerstwensen verstuurd
 196 keer gedeeld

7.

Een van de instrumenten om maatschappelijke bekendheid van veteranen te vergroten en onderzoek naar veteranen te stimuleren is de Interviewcollectie Nederlandse Veteranen (ICNV). Deze collectie is opgeslagen, geconserveerd en ontsloten door Data Archiving and Networked Services (DANS).

De collectie is in 2016 in bescheiden mate gegroeid en bevat inmiddels ongeveer 1.250 interviews, waarvan ruim de helft zonder restricties online raadpleegbaar is. In 2016 is verder gewerkt aan het zonder restricties toegankelijk maken van restricted interviews. Ook is in 2016 een flinke stap gezet met het beter beschrijven van de collectie (inventaris). Dit proces wordt in 2017 afgerond.

In de tweede helft van 2016 is - in samenwerking met Become-IT en Kaliber - een ambitieus proces gestart om de collectie meer te integreren met de Vi-website. Het doel hiervan is dat geïnteresseerden, zonder al te hoeven registreren, op onze website (per missie) een overzicht met korte beschrijvingen krijgen van de beschikbare interviews. Hiermee wordt de drempel voor het raadplegen van de collectie (beluisteren van interviews) verlaagd. Wat betreft het raadplegen mocht de collectie zich overigens in

Interviewcollectie

Nederlandse Veteranen

een toenemende belangstelling verheugen onder andere van drie promovendi en enkele gerenommeerde onderzoeksinstituten (o.a. NLDA, KITLV en Radboud Universiteit).

Het Vi maakt ook zelf gebruik van de interviewcollectie, bijvoorbeeld voor content voor de website, artikelen in Checkpoint en andere publicaties. In 2015 was het eerste deel verschenen van de ICNV-boekenreeks "Militaire Ooggetuigen". In 2016 zijn voorbereidingen getroffen voor het vervaardigen van twee nieuwe delen in deze reeks. Een deel zal gaan over gevechtservaringen (1940-2015). Het tweede gaat over de ervaringen in voormalig Nederlands-Indië (1941-1950).

Ook in 2016 was de interviewcollectie een middel om te komen tot samenwerking. Zo werd het eindresultaat van het, mede dankzij steun van het vfonds en de Gezamenlijke Thuisfrontcomités, afgeronde deelproject 'thuisfrontinterviews' gepresenteerd.

Deze deelcollectie (geluid én beeld) van circa zestig interviews met partners van veteranen en met enkele ouders van veteranen was op 16 april onderwerp van een symposium over en voor het thuisfront.

Verder is er eind 2016 een samenwerking gestart met de Universiteit van Amsterdam om studenten in de gelegenheid te stellen een 'oral history'-stage bij het Vi te lopen en ten slotte ging in december 2016 een samenwerkingsproject met KTOMM Bronbeek van start dat ertoe zal leiden dat een groot deel van de bewoners van dit militaire tehuis wordt geïnterviewd.

8.

Op 7 november was de jaarlijkse Veteranenlezing in Hotel Theater Figi in Zeist. Thema van de lezing was “Weer terug... en dan?”. Centraal stond het thema transitie. Hoe is het voor een veteraan om weer terug te komen in Nederland na een uitzending? Hoe vind je je plek in de burgermaatschappij wanneer je afscheid neemt van Defensie? Wat wijst onderzoek uit?

Weer terug... en dan?

In aanloop naar de lezing vroegen we campagne-matig aandacht voor het thema. Diverse media interviewden veteranen over hun ervaring met de transitie van militair naar burger. Via sociale media deelden we de uiteenlopende content, waaronder [vlogs van een veteraan die besluit Defensie te verlaten](#), [ervaringen van veteranen](#), [herkenbare situaties om aan te wennen bij thuiskomst](#), [filmpjes over hoe het thuisfront thuiskomst beleeft](#) en [veteranen-kunst met betrekking tot een \(moeizame\) terugkeer in de maatschappij](#).

Tijdens de lezing deelde spreker Arjan Erkel op een indrukwekkende wijze zijn ervaringen met het oppakken van zijn leven na een heftige gebeurtenis. Arjan zat 607 dagen opgesloten nadat hij in 2002 als hulpverlener van Artsen Zonder Grenzen werd gegijzeld in de republiek Dagestan. Oud-topsporter Margriet de Schutter deelde haar ervaring met het zoeken naar je identiteit wanneer je leven een andere wending krijgt.

Margriets leven stond jarenlang in het teken van topsport. Daarna moest ze opnieuw haar weg vinden. De verhalen van Arjan en Margriet dienden als startpunt voor het uitwisselen van vergelijkbare ervaringen van veteranen. Journaliste en voormalig presentatrice Marga van Praag was dagvoorzitter van de bijeenkomst.

Programma

Naast de sprekers was er een zeer afwisselend programma, met onder andere een muzikale bijdrage van de Fanfare 'Bereden Wapens' met Renee van Bavel, paneldiscussies met veteranen, een stampotbuffet en 's avonds de filmvertoning 'Home of the Brave' (2006).

Met de Veteranenlezing wilden het [Nationaal Comité Veteranendag](#) en het Vi kennis over veteranen delen en de publieke waardering voor veteranen stimuleren.

Het thema van de Veteranenlezing was tevens ook thema van het oktobernummer van Checkpoint.

Kennis en onderzoek

2016 was voor het Vi op het gebied van kennis en onderzoek een productief jaar. Vrijwel alle voorgenomen projecten werden uitgevoerd, terwijl er bovendien – meestal op verzoek van strategische partners – enkele niet in het activiteitenplan opgenomen projecten ter hand werden genomen.

Onderzoek

Een omvattende activiteit op het gebied van kennis en onderzoek betrof het verbeteren, toegankelijker maken en aanvullen van de Interviewcollectie Nederlandse Veteranen (zie blz 15). Twee andere grote, meerjarige projecten kregen in 2016 momentum. Dit gold allereerst voor het zogeheten Levensloop-onderzoek dat tot doel heeft te onderzoeken hoe militaire ervaringen, en uitzendervaringen in het bijzonder, het verdere leven van de Nederlandse veteraan hebben beïnvloed. Voor dit onderzoek is literatuuronderzoek verricht, steun bij defensiepartners gevonden en zijn voorbereidingen getroffen voor een eerste peiling (vragenlijstonderzoek) onder een steekproef militairen.

Het andere meerjarige onderzoeksproject is het promotieonderzoek (Radboud Universiteit) van een KOC-medewerker naar de vorming en bevestiging van groepsidentiteit onder (jonge) veteranen (Libanon, Bosnië en Afghanistan) en de relatie daarvan met maatschappelijke erkenning en waardering. Ook voor dit kwalitatieve onderzoek is literatuuronderzoek verricht, zijn interviews met veteranen gehouden en is gewerkt aan een eerste wetenschappelijke publicatie over de thematiek.

Naast deze meerjarige onderzoeken liepen er in 2016 ook de traditionele (twee) jaarlijkse onderzoeken, zoals het publieke opinieonderzoek (Nederlanders aan het woord) van het Vi en het Nationaal Comité Veteranendag dat meeliep met de Imago-monitor Defensie van de afdeling TOS, het onderzoek naar de berichtgeving over veteranen in de media (Dagbladmonitor Veteranen) en het vragenlijstonderzoek Kerngegevens Veteranen.

Kennis en onderzoek

Laatstgenoemd onderzoek maakt helder in welke mate veteranen zich gewaardeerd voelen en hoe zij zelf oordelen over de belangrijkste onderdelen van het veteranenbeleid. In 2016 werd in de vragenlijst bovendien ingezoomd op het thema 'transitie van militaire organisatie naar burgerleven'.

Een aan zorg gerelateerd onderzoek is het in 2015 gestarte literatuur- en vragenlijstonderzoek naar vrouwelijke veteranen. In 2016 is dit – mede op

Onderzoekresultaten 'Weer terug... en dan?'

verzoek van het LZV - uitgebreid met dossieronderzoek bij LZV-zorginstellingen en zijn er focusgroepen georganiseerd, zowel met vrouwelijke veteranen als met behandelaren. De rapportage van dit verkennende onderzoek wordt begin 2017 verwacht.

Onderzoek dat het Vi helpt faciliteren was in 2016 wederom het Leids promotieonderzoek dat het NIMH en het Vi vanaf 2016 laten uitvoeren naar de ervaringen tijdens en na de vredesmissie in Cambodja (UNTAC 1992-1993). Ook leverde het Vi ondersteuning aan een in 2016 gestart historisch onderzoek (DGO/NIMH) naar de militair geneeskundige verzorging sinds 1945. Verder heeft het KOC in 2016 tientallen promovendi, studenten en scholieren begeleid of ondersteund bij hun onderzoek of publicatie. Ten slotte werd in ruime mate ondersteunend onderzoek verricht ten behoeve van de evaluatie van het veteranenbeleid en werd – via Checkpoint – onder veteranen het gebruik van en opvattingen over de bestaande treinkaartenregeling geëvalueerd.

Met onderdelen van Defensie en de Raad voor civiel-militaire Zorg en Onderzoek (RZO) vond ook in 2016 afstemming plaats over de onderzoeksagenda 'uitzendgerelateerde problematiek'. Hiervoor actualiseerde het KOC een overzicht van afgerond en nieuw onderzoek naar gezondheid en welzijn van veteranen: de Onderzoekswijzer Gezondheid & Welzijn. Met de actualisering van de Onderzoekswijzer Maatschappelijke Waardering werd eind 2016 begonnen. De in 2014 gestarte samenwerking op onderzoeks- en kennisgebied met Defensie (NLDA, TOS, MGGZ) en de Politieacademie kreeg in 2016 een formeel karakter door het ondertekenen van een Letter of Intent, waarin de vijf partijen hun intentie tot samenwerking bekrachtigden.

Kennis

Uit de algemene opdracht van het Vi vloeit eveneens een algemene taak als kenniscentrum voort. Hiertoe behoorde in 2016 onder meer het onderhouden, actualiseren

Kennis en onderzoek

en helpen verbeteren van de Vi-website. Andere onderdelen van de kennistaak bestonden in 2016 uit het publiceren van zo'n twintig artikelen voor een breder publiek (onder meer in Checkpoint en in een KLu-boek over individuele uitzendingen), het verzorgen van circa vijftien lezingen en presentaties voor uiteenlopende doelgroepen, het schrijven van toespraken of het aanleveren van bouwstenen daarvoor (bijvoorbeeld t.b.v. de '7 December-herdenking', lokale veteranendagen en DIG-uitreikingen), het (mede-)organiseren van symposia (onder meer het thuisfrontsymposium op 16 april, een debatmiddag over militair geweld in Nederlands-Indië op 4 november en de Veteranenlezing op 7 november), het beantwoorden van vragen die via het Veteranenloket binnenkomen, het beter toegankelijk maken van de interviewcollectie en het participeren in redacties/werkverbanden (o.m. Militaire Spectator, Checkpoint, NISA en de Wetenschappelijke Commissie voor Afstemming en Advies van het LZV).

Het Vi heeft zelf of in samenwerking op uiteenlopende wijze bijgedragen aan de deskundigheidsbevordering van verschillende groepen professionals die met veteranen werken. Voor wat betreft het bevorderen van de eigen deskundigheid en het delen van kennis met internationale partners waren in 2016 – naast deelname aan ruim vijftien symposia

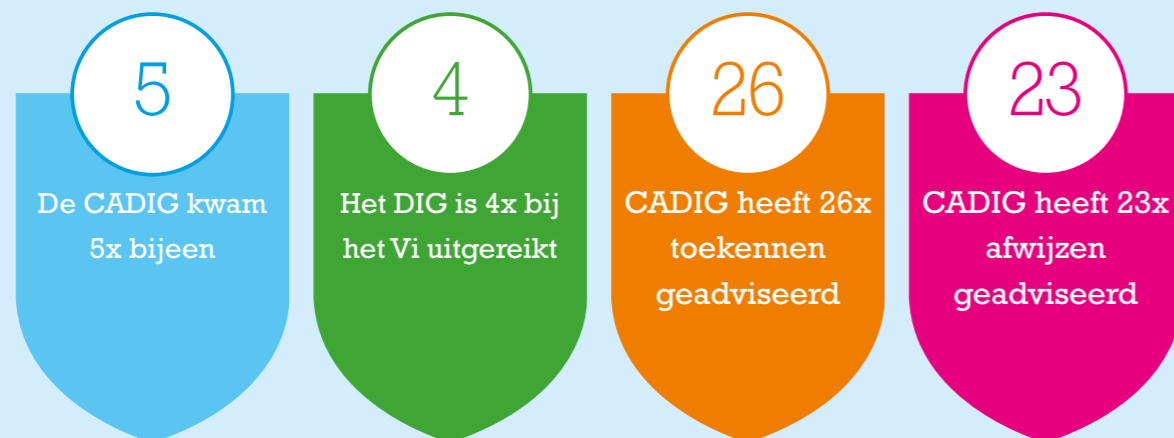
- vooral de geïntensiveerde samenwerking binnen de door het Vi geleide Veterans Working Group van de European Research Group on Military and Society (Ergomas) en de deelname aan de NATO Research Task Group on Veterans Transition van belang. Voor beide gremia was het Vi eind 2016 organisator en gastheer. Het Vi ontving in 2016 verder delegaties uit onder meer Finland, Oekraïne, Groot-Brittannië en de VS die zich wilden oriënteren op het Nederlandse veteranenbeleid en/of de uitvoering daarvan. Om kennis makkelijker met buitenlandse partners te kunnen delen is eind 2016 een flink aantal veteranenbeleidsdocumenten, onderzoeksrapporten en factsheets in het Engels vertaald.

Verder deden diverse partners in 2016 (extra) beroep op de deskundigheid binnen het Vi, bijvoorbeeld voor de realisatie van het Digitaal Monument Staten-Generaal (onthuld op de Nederlandse Veteranendag) voor de Nederlandse militairen die sinds 1945 omkwamen tijdens oorlogen en vredesmissies, voor de Veteranennota 2015-2016, voor de realisatie (in 2017) van diverse boeken - over onder meer veteranen (Handboek Veteranen in de Kluwer-veiligheidsreeks), de Slag in de Javazee, inlichtingenoperaties en veteranenzorg (internationale bundel) - en voor de digitale heruitgave van de bibliografie van NIMH/Vi over het Nederlands militair optreden in Nederlands-Indië/Indonesië 1945-1950.

Draaginsigne Gewonden (DIG)

Op verzoek van het Ministerie van Defensie verzorgt het Vi de secretariële en administratieve ondersteuning voor de Centrale Adviescommissie Draaginsigne Gewonden (CADIG). Deze commissie behandelt de verzoeken voor toekenning van het draaginsigne aan actieve en postactieve veteranen die tijdens de inzet onder oorlogsomstandigheden en daarmee vergelijkbare omstandigheden met een bepaalde ernst gewond zijn geraakt.

Cijfers DIG

Werkzaamheden

voor Defensie

Zilveren Roos

In 2012 is de Zilveren Roos ter beschikking gesteld aan veteranen die zijn/haar partner/familielid/vriend/vriendin willen bedanken voor de verkregen steun tijdens de missie en dat nog niet eerder hadden gedaan. Er werden tussen 2012 en 2015 ongeveer 5.610 Zilveren Roosjes verzonden. Inmiddels wordt door Defensie een nieuwe waardering uitgereikt, de Zilveren Anjer. De Zilveren Roos blijft via het Vi verkrijgbaar zolang de voorraad strekt. In 2016 verzond het Vi 132 Roosjes.

Draaginsignes Nobelprijs 2016

In 1988 is aan de dertien VN-vredesmachten die in de periode van 1948 tot 1988 een vredesoperatie uitvoerden, de Nobelprijs voor de Vrede toegekend. Als erkenning voor de ruim 9.000 Nederlandse veteranen van die acht vredesmachten heeft de minister van Defensie besloten een draaginsigne 'Nobelprijs VN militairen' in te stellen.

Totaal uitgegeven in 2016:	6.150
Aantal uitgereikt bij uitreikingsceremonie:	2.451
Uitreikingen gemeenten:	179
Overige uitreikingen (geen gemeenten):	35

In februari 2016 bepaalde de Centrale Raad van Beroep dat de richtlijnen uit 2012 om in aanmerking te komen voor een Draaginsigne Gewonden, behorende bij een Ministerieel Besluit uit 1990, op het gebied van psychische letsels niet met elkaar overeen kwamen. Deze uitspraak leidde ertoe dat Defensie een nieuw Ministerieel Besluit heeft opgesteld wat per 1 januari 2017 van kracht werd. Deze beslissing heeft erin geresulteerd dat aanvragen aangehouden werden en de behandeltijd van de dossiers dit jaar langer dan gebruikelijk was.

11.

Onderstaand overzicht is een weergave van het personeelsbestand van het Vi, dus inclusief het defensiepersoneel. De formatie aan defensiepersoneel bedraagt 5,7 VTE.

8,23
VTE

Veteranenloket
(medewerkers Vi)
exclusief zorgcoördinatoren

8,87
VTE

Communicatie,
Maatschappelijke
Erkenning en
Educatie

6,57
VTE

Kennis en Onderzoeks-
centrum (KOC)

6,73
VTE

Staf (inclusief coördinator
geestelijke
verzorging)

Totaal

30,4
VTE

Gedurende het jaar 2016 is er op uren-basis een projectmedewerker ingehuurd t.b.v. een aantal opdrachten.

In 2016 heeft de directeur KTZA b.d. F.J. Marcus zijn functie overgedragen aan de kolonel der Jagers drs. L.A. de Vos.

Bestuur:

Dhr. dr. G. Valk (voorzitter)
Dhr. M.F.P. van den Broek (vice voorzitter)
Dhr. P.A. Grootendorst (penningmeester)
Dhr. mr. G.J. de Graaf
Dhr. prof. dr. R.J. Kleber
Mw T. Valkering
Dhr. L. de Waal
Dhr. A. Lankhorst (adviseur)
SBN H. Itzig Heine (adviseur)
Kolonel M.J.M. Kathmann EMSD (adviseur)
Kolonel der Jagers drs. Ludy de Vos (adviseur)
Dhr. A.J.G. Odenkirchen (adviseur)

Personeel

In het derde kwartaal heeft ook een functiewisseling plaatsgevonden op de stoel van coördinator geestelijke verzorging. Binnen de staf is een stagiair geplaatst voor een stage op het gebied van HR.

Binnen de afdeling communicatie zijn in 2016 de volgende vacatures ontstaan en ingevuld. Communicatieadviseur, medewerker communicatie, kapitein consulent voorlichting en assistent educatief programma Veteraan in de Klas. Binnen de afdeling heeft een stagiair een aantal maanden stage gelopen.

Op de afdeling KOC heeft een stagiair haar studieproject kunnen afronden. Er hebben zich binnen de afdeling geen vacatures voorgedaan. Binnen het Veteranenloket (personeel Vi) zijn geen vacatures geweest.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is ten opzichte van 2015 licht gestegen. In totaal zijn er zo'n 400 vrijwilligers aangesloten bij verschillende activiteiten van het Vi. In 2016 is de klankbordgroep geformeerd. De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging van elke groep vrijwilligers, te weten: een regiocoördinator, een gastspreker, een voorlichtingsvrijwilliger, vrijwilliger uit het netwerk GV en een algemeen vrijwilliger.

De klankbordgroep komt vier keer per jaar samen in een vergadering waarin vrijwilligerszaken besproken worden.

Vertrouwenspersoon

In 2016 is een tweede vertrouwenspersoon aangesteld en begonnen aan de opleiding vertrouwenspersoon.

12.

Financiën

Het Vi ontvangt jaarlijks een subsidie van het Ministerie van Defensie. Buiten deze subsidie heeft het Vi geen andere (vaste) bronnen van inkomsten. De subsidie van het Ministerie van Defensie bestaat uit een vergoeding voor alle kosten die door het Vi worden gemaakt in het kader van de uitvoering van het veteranenbeleid van Defensie. De hoogte van de subsidie is gebaseerd op een door het Vi-bestuur vastgesteld en door Defensie geaccordeerd activiteitenplan en begroting.

Over het boekjaar 2016 is een positief operationeel resultaat (na onttrekking aan bestemde egalisereserve) behaald waardoor € 134.853 aan de algemene egalisatie reserve kon worden toegevoegd.

Om niet boven het maximaal toegestane percentage van 10% van het subsidiebedrag voor de algemene egalisereserve te komen, wordt € 330.688 aan subsidie 2016 aan het Ministerie van Defensie terugbetaald. In de loop van 2016 is door het Vi het activiteitenplan en de begroting 2017 ingediend bij het Ministerie van Defensie. Op basis hiervan heeft het Ministerie van Defensie een voorlopige subsidie toegekend voor 2017 van € 5.586.525 (beschikking BS 2016035129, d.d. 24-2-2017).

Dit bedrag bestaat is ter dekking van de kosten voor:

- Dienstverlening en voorlichting aan veteranen (hoofdtak 1 convenant)
- Kennis- en onderzoeksfunctie (hoofdtak 2 convenant)
- Loketfunctie naar veteranenzorg (hoofdtak 3 convenant)
- Facilitaire dienstverlening (hoofdtak 4 convenant)

ACTIEF	31 december 2016		31 december 2015	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa				
Andere vaste bedrijfsmiddelen		52.040		87.077
Vlottende activa				
Overige vorderingen en overlopende activa	409.832		600.372	
Liquide middelen	1.710.650		1.003.765	
		<u>2.120.482</u>		<u>1.604.137</u>
		<u>2.172.522</u>		<u>1.691.214</u>
PASSIEF				
Eigen vermogen				
Algemene egaliseringsreserve	568.450		568.597	
Bestemde egaliseringsreserve	<u>360.507</u>		<u>420.107</u>	
		928.957		988.704
Kortlopende schulden				
Crediteuren	516.567		318.096	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	45.277		49.576	
Pensioenen	2.681		5.297	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>679.040</u>		<u>329.541</u>	
		<u>1.243.565</u>		<u>702.510</u>
		<u>2.172.522</u>		<u>1.691.214</u>

	Begroot		
	2016 €	2016 €	2015 €
Baten			
Subsidie Ministerie van Defensie	5.146.232	5.826.000	5.887.500
Vergoeding Ministerie van Defensie inzake LZV	597.470	750.000	631.500
Baten in natura van Ministerie van Defensie	378.902	0	318.160
Financiële baten	1.674	4.000	10.407
Overige baten	<u>2.979</u>	<u>81.000</u>	<u>19.607</u>
Totaal baten	<u>6.127.257</u>	<u>6.661.000</u>	<u>6.867.174</u>
Lasten			
Dienstverlening en voorlichting	3.024.353	3.740.600	3.098.519
Kennis- en onderzoeksfunctie	659.496	599.800	677.450
Loketfunctie naar de Veteranenzorg	470.217	340.000	475.223
Facilitaire dienstverlening	<u>2.032.938</u>	<u>1.980.600</u>	<u>2.343.887</u>
Totaal lasten	<u>6.187.004</u>	<u>6.661.000</u>	<u>6.595.079</u>
Exploitatiesaldo totaal	<u>-59.747</u>	<u>0</u>	<u>272.095</u>
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan bestemde egaliseringsreserve	<u>194.600</u>	<u>0</u>	<u>95.677</u>
Toevoeging aan algemene egaliseringsreserve	<u>134.853</u>	<u>0</u>	<u>367.772</u>

Controle- verklaring

Aan:
het bestuur van Stichting 'Het Veteraneninstituut'

Ons oordeel

De in dit jaarverslag op pagina 23 opgenomen balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 van Stichting 'Het Veteraneninstituut' te Doorn is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting 'Het Veteraneninstituut'.

Naar ons oordeel is in dit jaarverslag opgenomen balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting 'Het Veteraneninstituut'.

Samengevatte jaarrekening

De balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 bevatten niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van RJ 640. Het kennismaken van balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting 'Het Veteraneninstituut' en onze controleverklaring daarbij.

De balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 21 juni 2017.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2016 van Stichting 'Het Veteraneninstituut' in onze controleverklaring van 21 juni 2017.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 op basis van de grondslagen ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of balans per 31 december 2016 en de rekening van baten en lasten over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent zijn met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Enschede, 21 juni 2017

*Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs NV
w.g. G.J.H. Oude Voshaar RA*

2016 zit erop

2017 wordt voor het Vi een transitiejaar. De uitkomsten van de evaluatie van het veteranenbeleid worden verder uitgewerkt en omgezet in duurzame aanpassingen voor de langere termijn. De eerste effecten daarvan zijn niet te verwachten voor 2018, ook omdat dan pas de begroting kan worden bijgesteld en geld aan activiteiten gekoppeld.

Ludy de Vos,
Directeur Veteraneninstituut

Binnen het veteranenbeleid wordt meer nadruk gelegd op de rol die de veteraan en zijn / haar relaties zelf neemt. Net als in de civiele omgeving (WMO) wordt zelfredzaamheid steeds belangrijker; het belang van de nuldelijnsondersteuner als mantelzorger van de veteranenwereld neemt dus toe. Ook komt er meer aandacht voor de rol die relaties (het thuisfront) spelen bij ondersteuning van veteranen na dienstverlating. Momenteel wordt aan een plan gewerkt voor intensieve samenwerking op dit gebied tussen Defensie en het Vi.

Een ander specifiek aandachtspunt voor 2017 is re-integratie van veteranen in de samenleving en arbeidsmarktparticipatie. Gedacht wordt aan het creëren van een "Banenplein" voor veteranen onder toezicht van het Vi. Vraag en aanbod van banen kunnen daar samenkomen met mogelijkheden voor

presentatie (@portfolio of CV) en gerichte opleiding en (sollicitatie)training. Daarmee wordt niet alleen de behoefte van veteranen geadresseerd, maar ook het aanbod van instanties en bedrijven die deze groep een warm hart toedragen.

Uiteraard worden bestaande succesvolle programma's en projecten ook in 2017 voortgezet of zelfs uitgebreid. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het programma Veteraan in de Klas of het speeddaten op de bevrijdingsfestivals. Maar ook aan activiteiten als het ondersteunen van Nederlandse gemeenten bij organiseren van bijeenkomsten voor veteranen, het doen of begeleiden van gericht onderzoek door het KOC of aan het verzorgen van de jaarlijkse Veteranenlezing om de samenleving te informeren middels een specifiek thema. Ook wordt de bestaande regeling voor vrij vervoer van veteranen herzien en verbeterd i.o.m. instanties als de NS.

Een laatste belangrijk aandachtspunt dat ik wil noemen is verbeteren van mogelijkheden voor (nood)opvang voor veteranen. Onderzocht wordt hoe de ruimte die er is tussen de prima voorziening (via het VP) en de (crisis)opvang bij zorgpartners van het LZV kan worden ingevuld met een Time-Out voorziening voor opvang van langere duur bij sociaal-maatschappelijke problemen.

Gedachte bij de genoemde accenten voor 2017 is dat eerder, anders en beter invullen van erkenning en waardering en vooral ook zingeving de behoefte aan zorg kleiner zullen maken. Zoveel mogelijk aansluiten bij invulling van wet- en regelgeving in de civiele omgeving is daarbij een vertrekpunt, evenals het omarmen van het adagium wat geldt bij militairen op missie: "We leave no one behind!"

Colofon

Uitgave

Stichting het Veteraneninstituut, Doorn

Vormgeving en realisatie

de Hoop&Koning, grafisch meer, Driebergen

Fotografie

Maarten de Groot (1, 3, 5, 16, 17, 22, 24, 26)

Veteraneninstituut

Veteraneninstituut

Jaarverslag 2016